

Predikacio – 2016. január 7.

1

És mondanak a próféták fiai Elizeusnak: Ímé ez a hely, ahol nálad lakunk, igen szoros nekünk;

2

Hadd menjünk el, kérlek, a Jordán mellé, hogy mindenikünk egy-egy fát hozzon onnét, hogy ott valami hajlékot építsünk magunknak, amelyben lakjunk. És monda: Menjetek el!

3

És monda egy közülök: Nyugodj meg rajta, és jőjj el a te szolgálóiddal. És monda: Én is elmegyek.

4

És elméne velök. És menének a Jordán mellé, és ott fákat vágtak.

5

És történt, hogy mikor egy közülök egy fát levágna, a fejsze beesék a vízbe. Akkor kiálta és monda: Jaj, jaj, édes uram! pedig ezt is kölcsön kértem!

6

És monda az Isten embere: Hová esett? És mikor megmutatta néki a helyet, levágott egy fát és utána dobta, és a fejsze feljött a víz színére.

7

És monda: Vedd ki. És kinyújtván kezét, kivevé azt.

2Kir6,1-7

Egy hétköznapi csoda.

1. Elizeusnak tanítványai vannak (1).

1.1. Elizeus oldaláról. Nem akarja, hogy az értékeit vele együtt temessék el, hanem azokat tovább akarja adni (Balázs bácsi temetésén: „temetni valakit, de nem valamit”). → Törekedni kell, hogy minden értékünket adjuk át másoknak. Nagy fájdalom egy hívőnek, amikor nincsenek követői a családból, a testvérek közül, a következő generációból. Csak tanítványokkal teljesedik be az élet. De van, amikor nem látjuk a tanítványokat. Elizeusnak ez kegyelem, hogy együtt voltak a tanítványai vele. Ha látnák minden dolgunkat, akkor megmaradnánk az embereknek példaként?

1.2. A tanítványok oldaláról. Önkéntesek voltak. Akik a maguk belső motivációjából voltak Elizeus mellett és nem külső kényszerből. Ezt mutatja, hogy saját maguk gondoskodtak maguknak lakhatási körülményekről és nem Elizeustól várták a körülményeik biztosítását. Elizeustól, csak a tanítást várták. A belső motiváltak lehetnek csak tanítványok. → Akik belülről motiváltak és önként akarnak Istenről hallani, azok lehetnek az Egyház tagjai. Akik hajlandóak feladni sok mindent az Istenért. Akiknek nem olcsó a kegyelem, hanem sokkal drágábbá kerül, mint a földi élet és karrier (a prófétatanítványok nem gyerekek voltak, hanem férfiak, akik más munkába is beállhattak volna). Pl.: ezzel szemben, a megemelt Egyházadó már az Egyháztól való elfordulást váltja ki. Isten elhozza azt az időt, amikor minden külső motivációt lefejt az Egyházhoz tartozásról, hogy kiderüljön, kinek van belső elkötelezettsége (nem lesz presztízs az Egyháztagság, nem lesz megszervezett hitoktatás, nem lesz biztató testvér, rossz kategóriába kerül a munkában és az iskolában az, aki az Egyház tagja stb.). Csak megtisztítás után

alakulhat ki az igazi és minősített egyházi közösség. Az Egyház és a tömegek kérdése az Egyházunk nagy jövőbeni kérdései közé tartozik („Istennek az az akarata, hogy minden ember üdvözljön”, viszont Pál folytonosan az elkülönülést hangsúlyozta).

2. Probléma.

2.1. Kicsi a hely, a prófétatanítványoknak (1). Mert valószínű, csatlakoztak folyamatosan Elizeus miért nem mondta korábban, hogy betelt a hely és nem fogadok több tanítványt?; Majd lesz egy másik felvételi és akkor lehet jelentkezni. Mert nem az emberi logika jelentett szűrőt (akkor tudta volna, hány embert vállal fel, akinek mellette van még helye). A közösséghez tartozás szűrője: 1) Elizeus a követendő életpéldája és tanítása; 2) a már meglévő közösség. U.i.: aki vállalta önmaga otthagyni a világi életet (Elizeus Istenkövetése, a teljes feladással kezdődött, amikor otthagya a földműves munkáját és az ökreit, valamint a szerszámaikat feláldozta Illés hívására) és Elizeus életét követni és tőle engedelmesen tanulni; ill. az ott lévő körülményeket, a többiekkel való osztozkodást, a hozzájuk való alkalmazkodást, és így aki elfogadható volt a többiek számára, ezért hajlandóak voltak még helyet szorítani a számára és lemondani a kényelemről az jöhetett. Tehát itt Elizeus tanításának és életmódjának, valamint a közösségnek egyszerre volt szűrő hatása. Ha az újonnan csatlakozók átmennek ezeken a szűrőn, akkor jöhetnek és csak másodlagos, a fizikai körülmény. Azokat meg lehetett teremteni, mert a Mindenható Isten megengedte valakinek az ott tartózkodását, s ezért gondoskodni fog a fizikai körülményeiről is. → Ha valakit Isten elfogad, akkor mi sose utasítsuk vissza valamilyen anyagi körülményekre hivatkozva. Pl.: a gyerekáldást sose utasítsuk vissza, ha Isten adja, mondván, nincs ebben a mai világban elegendő anyagi feltétele a többi gyereknek; a szolgálattevő és tanítvány jelentkezését sose utasítsuk vissza, mert biztosan lesz helye a szolgálatban. Isten bőven gondoskodik az anyagiakról. **Ez az Isteni gondoskodás és az Isten akaratából mindenki felvállalása, akit az Isten felvállal és aki az Isten követését felvállalja, e történetnek a megértési kulcs gondolata.**

2.2. Önszerveződés (2-3). A) A tanítványok közösségének volt önszerveződő képessége. Ennek a jelei: 1) Megfogalmazták és nem csak érezték a valódi problémát: kevés a hely. → Gyakran csak érezzük, de nem fogalmazzuk meg a problémát (: idegesség, hisztériázás, depresszió, türelmetlenség, félelmek vannak, de nem nézünk szembe és nem fogalmazódnak meg az okok). 2) Pontos tervvel rendelkeznek a tanítványok, a szűkös helyzet megoldására: fából készül épületet kell építeni, a fa a Jordán mellékéről lesz, mindenkinek ki kell vágni egy fát és ez a munkamegosztás. Tehát ezt a tervet a tanítványok egymás között megbeszélték, elfogadták és közös akaratra jutottak. → A közösségünk önszerveződő képességét le lehet mérni a történet mérlegén, vagyis képesek vagyunk: Reális terveket készíteni? Az erőforrásainkat felmérni? A munkák személyre szabottan kiosztani? Az elképzelést mindenkivel elfogadtatni? B) Majd a kész terv kivitelezését osztották meg Ezékiellel. Ezékiel láthatóan nem folyt bele ilyen anyagi ügyekbe (szinte nem is érzékelte a hely szűköségét, hisz nincs megemlítve és nem is ő veti fel a problémát, hanem mások hívják fel rá a figyelmet; a kivitelezésbe se

lenne benne, mert külön invitálni kell, hogy a munkában legyen jelen). A lelki vezető feladata, a lelki tanítás. Az anyagiakat másokra hagyja. → A mi helyzetünkben fordítva van: az Egyházi vezetőknek az anyagi ügyekkel kell sokat törődni (az anyagi helyzet miatt van feszültség, számonkérés, megsértődés, frakciózás, vádolás stb.), a lelki tanítás (hitvallás, hitbéli szempont megfogalmazása, etika stb.) másodlagos.

2.3. Beleesett a balta vasa a vízbe (5). A) Munka közben, a kölcsönkért szerszám beleesett a folyó vizébe (nincs semmi hibáztatásra való utalás: hanyagság, ügyetlenség stb.). → A munka közben, bizonyára lesz hibázás. Ez elkerülhetetlen. Nem érdemes a hibást keresni. Számítani kell rá. Ha nem számítunk előre a veszteségre, a csalódás miatt tönkremegy a lelkesedés, a munkafolyamat, a kapcsolat. Aztán magunkban, majd másokban is kikapcsoljuk az engedelmisséget és ezzel feladjuk. A hibázás ténye sose meglepő. Ezért az újrakezdés készsége és technikái a rendelkezésünkre kell, hogy álljanak. Nagy hiányosságaink vannak az újrakezdés és a veszteségfeldolgozás területén. Már a családból kell hozni a veszteségfeldolgozás készségét és módszerét. De a legtöbb családban ez alig mutatkozik meg: elhallgatás, vagy veszekedés, majd duzzogás és elszeparálódás van. Sokan már előre nem tudják felvállalni a hibákat és azokkal együtt élni („nem vagyok méltó, hogy presbiter/anya/apa/férj/feleség/barát/lelkipásztor stb. legyek”) ezért nem is vállalnak fel semmilyen felelősséget (pl.: terjed a mamamotel és a szingli jelenség, a másoktól elszeparálódás és az Egyházi közönyösség stb.). Ha a hibátlanra várunk, soha nem haladunk (pl. vicc: „az egyik férfi újságolja a barátjának, hogy megtalálta az igazi és hiba nélküli nőt, de nem ment hozzá feleségül, mert az meg a hiba nélküli férfit kereste”). B) A baltát elvesztő tanítvány olyan szegény volt, hogy kölcsönkérte a fejszét, mert neki nem volt. Tehát valaki, a kölcsönadó megbízott benne, hogy majd visszakapja a az értékes szerszámot (akkoriban a vas értékesebb volt, mint most). A veszteséget kommentálva figyelhetjük meg, hogy e tanítványnak nem is az anyagi kár volt a legnagyobb fájdalma (nem azt kiáltotta, hogy mennyi pénzbe fog ez neki kerülni), hanem az elveszett bizalom (ami a kölcsönvevéshez kellett: „pedig ezt is kölcsön kértem”). → A bizalom elvesztése, nagyobb törés, mint az anyagi csőd. Ez is, a bizalmi törés, a veszteségek természetes listáján van. Ha valakivel dolgozunk, akkor a bizalmunk csorbulni fog benne. De ez kell, hogy reális képet lássunk róla. Pl.: Volt egy lelkész, akit egy illető nagyon szeretetett. Egy alkalommal megbeszéltek, hogy együtt mennek valahova kocsival. A lelkésznek valamilyen ügye akad, amire nem számított és el kellett mennie, amikorára a találkozót beszélték meg. S elfeledkezett a találkozóról. Majd csak egy hét múlva jutott véletlenül az eszébe. Elment bocsánatot kért. S annak az illetőről a lelkésznek a képe valóságos lett és nem egy idealizált torz kép. Isten megengedi az egymásba való csalódást, ha torz képünk van a másikról, hogy valós képet lássunk. Ne legyenek egymásról illúzióink. S ezzel együtt legyünk egymáshoz bizalmasok. Nehéz az illúzió nélküli bizalom, de csak ez a járható útja a kapcsolatnak és a fejlődésnek.

3. Megoldás.

3.1. Nem is mondja a károsult, hogy mi történt a fejszével, csak felkiált: „Jaj, uram! Pedig ezt is kölcsönkértem!”. S ebben a felkiáltásban leginkább a maga nyomorultsága van: hát én már csak ilyen szerencsétlen vagyok, nekem még ennyire sem volt elegendő pénzem és még ezt is elveszítem. S Elizeus, annak ellenére, hogy sokan dolgoznak a favágással és nagy a hangzavar (a víz csobogása, a fák recsegése, az emberek kiabálása), s a tanítvány meg sem nevezi, mi az igazi baja, de ennek az embernek fájdalmas felkiáltására felfigyel és foglalkozik azzal. Mert erre van a kihegyezve a hallása. Nem arra, amit más is meg tud oldani világi technikákkal. → A) Isten tulajdonsága mutatkozott itt meg: az Úr meghallja a fájdalmas kiáltásokat és sóhajtásokat, a nyomorultakat és meggyötörteket, az elesetteket és a terhelteket. S jobban érti a sóhajtásainkat, mint azt gondolnánk, bármilyen is az elnyomó hangzavar az életünkben és körülöttünk. Pl.: Isten meghallja, azt az őszinte sóhajt, a munkának a zaklatottságában, a szórakozásnak a zajában, a félelmek kapkodásában. B) Nekünk is olyannak kell lenni, aki tudjuk meghallani a másik ember sóhaját és elesettségét. Erre legyen kiélezve a hallásunk. Mert sokan azt sem tudják megfogalmazni, hogy milyen veszteségük van, csak a csalódás fájdalma van. A misszióknak a 21.sz-ban a fénye, ez a problémamegoldás, a másokra való érzékeny odafigyelés, a másik értelmezése.

3.2. Elizeus aktivizálódik. Mert eddig passzív volt: nem ő volt a munka kezdeményezője, hívni kellett a munka területen megjelenni (itt sem mond semmit). A) De amikor baj van (és nem előbb), akkor ő fordul oda a bajbajutotthoz és kérdez („Hová esett?"). → Tudni kell, mikor van itt a cselekvés ideje. Addig nem, amíg valamit el tudnak végezni mások. Addig csak a jelenlétünkkel és az okoskodásunkkal zavarunk. Mások had bontakozzanak ki. Talán jobban is értenek hozzá és abban van az ő küldetésük. Nem kell nekünk mindent jobban tudni (sose értettem meg, amikor valaki minden dologba beleszól és mindent tudni akar, pedig nélküle is megy és nem is az ő területe; hát örüljön neki, hogy nem az ő terhe és felelőssége, s valamit más is csinál; pl.: amikor futballoztam, mindig elrúgtam magamtól másoknak a labdát, oldja meg ő, vagy rontsa el ő, s nem értettem, amikor valaki „önzősködött"). Az akar mindenben okoskodni, aki a maga helyét nem találja, vagy azt nem fogadja el, vagy nincs leterhelve, mert nem tölti be. Aki a maga helyén van és azt betölti, akkor minden energiája le van foglalva. Nem kell még neki a másik ember feladata is. B) De a bajban a legelsőnek kell lenni, aki a bajbajutotthoz fordul. Nem másra kell várni, hogy megoldja a problémát, hanem mi magunk legyünk azonnal az áldozatkészek. Sokszor fordítva van: akkor és ott kotnyeleskedünk, amikor és ahol nincs semmi dolgunk (csak zavarunk és feszültséget okozunk), s akkor és onnan hiányzunk, amikor és ahol nagyon kellene az együtt érző és áldozatkész segítség (mert akkor mi tudunk segíteni).

3.3. Elizeus csodatétele. A) Elizeus megkérdezte, hol történt a veszteség. A tanítványnak kem kellett mutatni, hol ejtette a balta fejét a vízbe. Ez már teljesen más jelenség, mint az előző jajgatás, ahol nem is volt a veszteség tárgya megfogalmazva. Elizeus, a károsultat ezzel a kérdéssel kirángatta a mindent elborító érzelmi felbuzdulásból és az értelem területére állította. Nem engedte, hogy ennek az egy embernek az érzelmi kiáramlása, az egész közösségre áterjedjen és

mindenki belekeveredjen. Lokalizálta és így izolálta a problémát. → Isten előtt és egymás előtt is fel kell tárni a veszteséget. Ezzel pontosan megfogalmazzuk kivel/mivel van gondunk. A problémás helyre koncentrálnak. S így lehet hatékony problémamegoldás. Az ördögi folyamat az, amikor a problémával egy „fertőzés” indul el: belekeverednek mások is. Pl.: Egy munkaközösségben, az egyik tagnak problémája volt egy másik kollegával. A problémás tag, megkereste azokat a kollegákat, akik fogékonyak az megsértődésre (mert valami ok miatt eleve elégedetlenek), elpanaszolta, hogy milyen hallatlan dolog ez, amit ő észlelt; a többiek a maguk beállítása miatt felbojduáltak és egy pusmogó szerveződés indult el (kialakult a szövetségi kollaborációs kör); majd petíciót adtak be a vezetőségnek, hogy gyűlést hívjanak össze; a gyűlésen már úgy lett az ügy tárgyalva, hogy ez sokak és a munkahely érdekeit is súlyosan sérti stb. Pedig, valójában csak egy embernek, egy emberrel volt gondja. De egy egész munkaközösség torpant meg és bomlott meg. Mert egy ördögi folyamatban elindult a probléma fertőző útjára. Nem lett lokalizálva. B) A továbbiakban szimbolikus cselekedetek és dolgok sorozata: 1) Elizeus levág egy fadarabot. Emberi termék, amit a teremtésből alkot: fa a teremtés közvetlen terméke, a levágás, az ember terméke. → Az emberi munka és kategória (mindenki le tud vágni egy darab fát). Tehát mindenki képes ezt a csodát megtenni, aki Isten embere (így van kiemelve Elizeus jelzője). Tovább kell folytatni a munkát, megállás nélkül, a veszteségek ellenére is (mert a fa levágására szolgált volna az elveszített fejsze is): a családot, a testvériséget, a szolgálatot stb. folytatni kell. Ebben a veszteséggel terhelt környezetben maradván, még akkor is ha nehezebb a haladás, kisebb a teljesítmény, nincs sikerélmény. 2) A fát a veszteség helyére dobta. Kapcsolatba kerül a veszteséggel. → Szeretnénk elkerülni a veszteségeket és nem emlékezni a veszteségek helyére sem. A Jordán folyó neve: örvénylő víz (jarkón). Ami a mi lehetőségeinkből telik (levágott fa), azzal szembenézni a veszteséggel és nem feladni (még akkor sem, ha teljesen esztelenségnek tűnik). A mi erőnk lehet kicsiny, de ha az Isten indíttatására megyünk szembe az ellenséges közeggel (víz), akkor biztonságban vagyunk (Isten mondja: „Ne félj, mert velünk többen vannak, mint velük”). 3) Feljön a fejszevas a víz felszínére. Az ellenséges közeg nem tudja fogva tartani az értékeinket. → Nem tudjuk ezt a csodát megmagyarázni, de az értelmét tudjuk feltárni: a) Isten nem enged megszégyenülni (se az ottani ismeretlen prófétáját, se itt téged), s még ha el is rontottunk valamit, Isten azt is jóra tudja fordítani; b) Isten nagyobb, mint a fizikai törvények, mert Ő a Mindenható (aki az Istennel él, az nem lehet reménytelen ember); c) a veszteségeink is Istent dicsőítik (nyugodjunk meg, Isten már előre tudott a mi veszteségeinkről és azokat is beszámolta a mi életünkbe és azokon keresztül magát meg akarja dicsőíteni, ezért sok aggódástól megkímélhetjük magunkat).

3.4. A tanítványnak kell kivenni az úszó baltavasat a vízből (7). Mert meg kell, hogy a csodáról győződjön (nem más fejszevas, amit esetleg más kicserélt és könyörületből ad egy másikat), a csoda befejezését már ő is meg tudja tenni (itt sem aktivizálódik Ezékiel feleslegesen, csak annyit tesz, amit csak ő tehet meg). → A) Isten csodájáról meg kell, hogy győződjünk. Nem szabad másra (elméletekre, emberi bölcsességre, vagy jóindulatra stb.) fogni a csodát. Csak el kell fogadni, mint amelyik Istentől jött (Isten kegyelme, hogy még élünk és sok mindent átéltünk,

egyénileg is és közösségben is; hogy nem pusztultunk bele azokba a veszedelmekbe, melyeken keresztülmentünk, pedig mások kisebb nyomorúságból már nem jönnek ki; megmaradtunk még egymás mellett és nem adtuk fel mégsem stb.). B) Amit nekünk kell megtenni, azt tegyük meg, aztán le kell lépni. Ezékiel ismét visszavonult egyfajta passzivitásba. A dolga az volt, hogy túllendítse a krízisen a munkát, a munkafolyamat feltételeit biztosítsa, de nem több. → Tudni kell, meddig van a dolgunk és ott helytállni, de nem tovább. Mert zavaró tényezővé válnánk. Pl.: Isten csodájáról vennénk el a figyelmet és a hálát önmagunknak vennénk el.